

5. SINIF

SOSYAL BİLGİLER

BECERİ TEMELLİ YENİ NESİL SORU BANKASI

KONU TESTLERİ

Her konu için ayrı ayrı testler konunun pekiştirilmesini sağlar.

MOZAİK MOBİL UYGULAMA
İÇİN KAREKODU OKUTUNUZ.

VIDEO ÇÖZÜM İÇİN
KAREKODU OKUTUNUZ.

ÜNİTE DEĞERLENDİRME SORULARI

MEB Beceri Temelli Sorular ve 5. sınıf kazanımları dikkate alınarak hazırlanan sorulardır.

YASİN ALTINTAŞ

ALİ BİLGİN

YAVUZ KORKMAZ

OKTAY GÜLMEZ

AYKUT ORÇUN ERCAN

NADİR EKİCİ

HİLAL ÖZDİLEK

BUSE NUR ÜNAL

MURAT CİVAN

VEYSEL GÜL

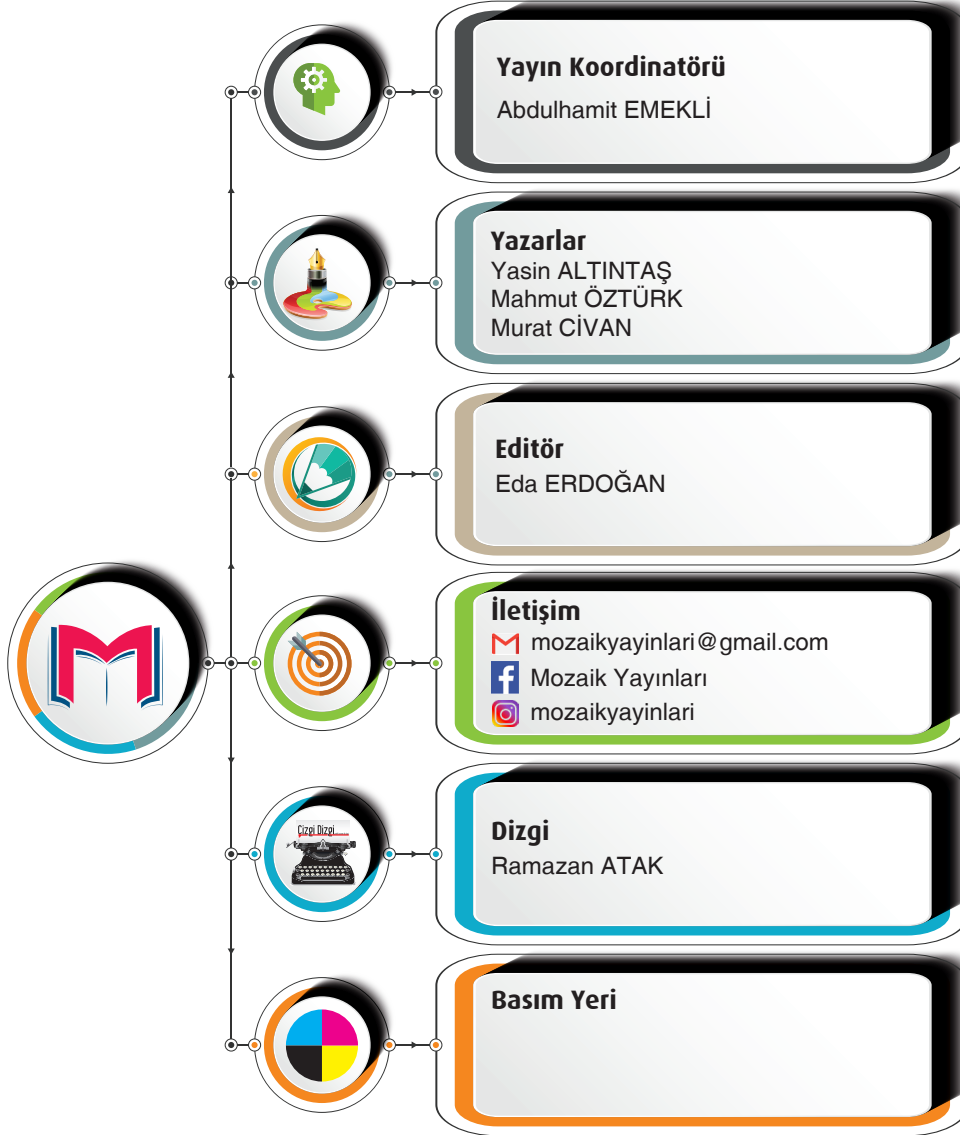
Copyright ©

Bu kitabın her hakkı yayınevine aittir.

Hangi amaçla olursa olsun bu kitabın tamamının ya da bir kısmının kitabı yayınlayan yayınevinin önceden izni olmaksızın elektronik, mekanik, fotokopi ya da herhangi bir kayıt sistemi ile çoğaltılması, yayınlaması ve depolanması yasaktır.

MS0720-B1

ISBN: 978 - 625 - 7870 - 10 -8

MOZAİK YAYINLARI

Ostim Mahallesi, Enerji Caddesi, 1207. Sokak 3/ C-D Ostim / Yenimahalle / ANKARA

İletişim: (0850) 302 20 90 - (0549) 814 44 13

SUNU

Sevgili Öğrenciler

Eğitim modelinin güncellendiği; biyolojik, dijital ve fiziksel çağa doğru ilerlediğimiz bu süreçte sınavların amaç değil araç olarak yapılandırılması söz konusu. Bu kapsamda “Liselere Giriş” ve diğer sınavlarda sizlerden sadece soru çözmeniz değil; günlük hayatla ilişkilendirme, problem çözme, sorgulama, analiz etme, gibi üst düzey bilişsel becerileri kullanmanız istenmektedir.

Mozaik Yayınları olarak deneyimli ve fenomen kadromuzla soru bankalarımızı hazırlarken üst düzey bilişsel becerilerinizi geliştiren, beceri ve yaşam temelli soruları merkezine alan bir yaklaşımı benimsedik. Bu doğrultuda kitabımızı tamamen kazanımlara uygun, basitten karmaşığa ve günlük hayat ile ilişkilendirerek hazırladık.

Mozaik Yayınları Soru Bankamızda **Kazanım Testleri** ve **ÜDS (Ünite Değerlendirme Sınavı)** yer almaktadır.

Kazanım Testlerimiz Milli Eğitim Bakanlığı programında yer alan kazanımların tamamını karşılayan, farklı çeşitlilikle ve yeteri kadar soru içeren bölümümüzdür. Bu bölümdeki temel amaç; her bir kazanımı temel düzeyden üst düzeye doğru hiyerarşik biçimde kavratmak; harita görsel okuma ve günlük hayatı bütünleştiren sorularımızla konuyu tamamen özümsemenizi sağlamaktır.

ÜDS (Ünite Değerlendirme Sınavı) ise kazanım testlerinde özümsemediğiniz kavram ve kazanımların iç içe geçtiği, birlikte analiz edildiği bölümdür. Bu bölümde; birden fazla kazanımın üst düzeyde daha bütüncül bir anlayışla harmanlandığı, LGS ve MEB örnek sorularıyla birebir uyumlu hâle getirildiği sorular bulunmaktadır. Bölümün temel amacı tüm kazanımların eksiksiz ve bir bütün olarak pekiştirilmesidir.

Bu eserimizde öncelikle deneyimli yazarlarımıza, ayrıca kitabımıza soruları ile katkı sağlayan **Mehmet Ali CEMİLOĞLU, Hilal ÖZDİLEK, Yasin KAYA ve Mehmet GÜMÜŞ**'e ayrı teşekkür ederiz.

Kitabımızın öğretmenlerimizin değerli emeklerine bir destek, öğrencilerimizin değerli çalışmalarına bir kaynak olması umuduyla ...

Abdulhamit EMEKLİ

Mozaik Yayınları Koordinatörü

İÇİNDEKİLER

1. ÜNİTE

☞ BİREY VE TOPLUM

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz	7
Birey ve Toplum	11
Hak ve Sorumluluklarımız	15
Çocuk Hakları	19
Ünite Değerlendirme Sınavı	21

2. ÜNİTE

☞ KÜLTÜR VE MİRAS

Uygarıkları Öğreniyorum	29
Çevremizdeki Güzellikler	35
Kültürel Zenginliğimiz	39
Kültürümüzü Tanıyalım	43
Geçmişten Günümüze Kültürümüz	45
Ünite Değerlendirme Sınavı	49

3. ÜNİTE

☞ İNSANLAR, YERLER VE ÇEVRELER

Yeryüzü Şekilleri	57
İklimin İnsan Faaliyetlerine Etkisi	61
Nüfus ve Yerleşme	65
Afetler ve Çevre Sorunları	71
Doğal Afetlerin Yaşamımıza Etkisi	75
Ünite Değerlendirme Sınavı	77

4. ÜNİTE

☞ BİLİM TEKNOLOJİ VE TOPLUM

Teknoloji ve Toplum	89
Doğru ve Güvenilir Bilgi	91
Sanal Ortamda Güvenlik	93
Bilim İnanlarının Ortak Özellikleri	95
Bilimsel Etik	97
Ünite Değerlendirme Sınavı	99

5. ÜNİTE

☞ ÜRETİM, DAĞITIM VE TÜKETİM

Çevremizdeki Ekonomik Faaliyetler	105
Ekonomik Faaliyetler Meslekleri Etkiler	111
Ekonomi ve Sosyal Hayat	115
Üretim, Dağıtım ve Tüketim Ağı	117
Yeni Fikirler Geliştirelim	119
Bilinçli Tüketici	123
Ünite Değerlendirme Sınavı	127

6. ÜNİTE

☞ ETKİN VATANDAŞLIK

Halka Hizmet Veren Kurumlar	141
Yaşadığım Yerin Yönetimi	145
Temel Haklarımızı Öğrenelim	147
Bayrağımız ve İstiklal Marşı	149
Ünite Değerlendirme Sınavı	151

7. ÜNİTE

☞ KÜRESEL BAĞLANTILAR

Yaşadığımız Yerin Ülke Ekonomisine Katkısı	157
Ekonomik İlişkilerde Teknoloji	161
Turizm ve Uluslararası İlişkiler	163
Ortak Mirasımız	165
Ünite Değerlendirme Sınavı	167

Cevap Anahtarları	174
-------------------------	-----

1. ÜNİTE

👉 BİREY VE TOPLUM

- ✓ Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz
 - ✓ Yeni Okulum
- ✓ Hak ve Sorumluluklarımız
 - ✓ Çocuk Hakları

1. ÜNİTE 8 AŞAMADA TAMAMLANIYOR.

1. Aşama

Sosyal Bilgiler
Dersinden
Öğrendiklerimiz
1

2. Aşama

Sosyal Bilgiler
Dersinden
Öğrendiklerimiz
2

3 Aşama

Birey
ve
Toplum - 1

6. Aşama

Hak ve
Sorumluluklarımız
2

5. Aşama

Hak ve
Sorumluluklarımız
1

4. Aşama

Birey
ve
Toplum - 2

7. Aşama

Çocuk
Hakları

8. Aşama

Ünite
Değerlendirme
Sınavı

ABC

TEST

1

BİREY VE TOPLUM

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz – 1

1. **Sosyal bilgiler:** tarih, coğrafya, ekonomi, vatandaşlık ve hukukla ilgili konular içeren bir derstir. Sosyal bilgiler dersi bizlerin etkin ve sosyal bir vatandaş olmasına büyük katkı sağlar.

Aşağıdakilerden hangisi sosyal bilgiler dersinin kişisel gelişimimize yaptığı katkılardan biri değildir?

- A) Bağımsızlık ve egemenlik unsurlarının neler olduğunu öğrenmemizi sağlar.
- B) Bilim ve teknolojinin insan hayatı üzerindeki etkilerini öğrenmemizi sağlar.
- C) Yaşadığımız çevrenin doğal özelliklerini tanımamızı sağlar.
- D) İlaç ve tıp sektöründeki gelişmeleri öğrenmemizi sağlar.

Mozaik Yayınları

2. Muharrem Sayan İlkokulu 4. sınıf öğrencileri için ortaokul tanıtım gezisi düzenlemiştir. Öğrenciler Cacabey Ortaokulu'na yapılan gezide 5. sınıflarda işlenen konular hakkında gözlem yapmak için farklı derslere katılmışlardır.

Buna göre aşağıdaki öğrencilerden hangisi sosyal bilgiler dersine girmemiştir?

- A) Ben katıldığım derste, birlikte yaşama ve yardımlaşmanın önemini öğrendim.
Burçak
- B) Ben katıldığım derste, ülkemize karşı olan görev ve sorumluluklarımızı öğrendim.
Esra
- C) Ben katıldığım derste, dinimizi ve temel dini kurallarımızın neler olduğunu öğrendim.
Volkan
- D) Ben katıldığım derste, millî kültürümüzü oluşturan temel öğeleri öğrendim.
Ekrem

3. Haklarını ve sorumluluklarını bilen ayrıca bunlara göre hareket eden kişiler etkin birer vatandaşdır.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi etkin vatandaşın yapması gereken davranışlardan biri değildir?

- A) Vergisini düzenli olarak öder.
B) Kanunlara ve kurallara uyar.
C) Özgürlüklerin sınırsız olduğunu bilir ve buna göre davranır.
D) Askerlik görevini yerine getirir.

1. ÜNİTE

4. Sosyal bilgiler dersi bizlere yaşadığımız çevrenin özelliklerini, kültürel özelliklerimizi, hak ve sorumluluklarımızı öğretir. Bunun için de bazı bilim dallarından yararlanır.

Bu bilgilerden hareketle aşağıdakilerden hangisi sosyal bilgiler dersinin yararlandığı bilim dallarından biri değildir?

- A) Tarih
B) Coğrafya
C) Sosyoloji
D) Kimya

5. İnsan olarak doğduğumuz günden itibaren var olan haklarımızı bilmenin önemini ve birbirimize karşı sorumluluklarımızı, eleştirel düşünebilmeyi, kendi kararlarımızı verebilmenin önemini; ilgi, istek ve yeteneklerimizin farkına varmamızı sağlar.

Bu bilgiler aşağıdaki derslerden hangisi ile ilgilidir?

- A) Matematik
B) Sosyal Bilgiler
C) Türkçe
D) Fen Bilimleri

- 6.

Etkin Vatandaşın Özellikleri	
.....
.....

Şemada “.....” ile gösterilen yerlere aşağıdakilerden hangisinin yazılması yanlış olur?

- A) Bencil
B) Duyarlı
C) Saygılı
D) Sorumlu

- 7.

- I. Millet olma bilincine katkı sağlama,
II. İnsanların ekonomik faaliyetleri hakkında bilgi edinme,
III. Ülkemizin diğer ülkelerle olan ekonomik, kültürel ve sosyal ilişkilerini öğrenme

Yukarıdakilerden hangisi sosyal bilgiler dersinin faydaları arasında yer alır?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

ABC

TEST

2

BİREY VE TOPLUM

Sosyal Bilgiler Dersinden Öğrendiklerimiz – 2

1.

Sosyal bilgiler; tarih, coğrafya, ekonomi, vatandaşlık ve hukukla ilgili konular içeren bir derstir. Sosyal bilgiler dersinin en önemli amaçlarından biri de “iyi bir vatandaş” yetiştirmektir.

Yasin Öğretmen’in verdiği bu bilgiye göre bir öğrencinin “iyi bir vatandaş” olabilmesi için;

- I. Görev ve sorumluluklarını iyi bilmesi,
- II. Çevresine ve çevresindeki olaylara karşı bilinçli olması,
- III. Bağlı olduğu milleti, dünyadaki diğer milletlerden üstün görmesi

davranışlarından hangilerini sergilemesi beklenir?

- A) I ve II B) I ve III C) II ve III D) I, II ve III

Mozaik Yayınları

2. Aynı toprak üzerinde yaşayan ve aynı devlete vatandaşlık bağıyla bağlı olan kişilere vatandaş denir. Vatandaşların bağlı olduğu devlete karşı sorumlulukları olduğu gibi devletin de vatandaşlara sağladığı bazı haklar vardır. Haklarını ve sorumluluklarını bilen ve bunlara göre hareket eden kişiler etkin birer vatandaşdır.

Aşağıdakilerden hangisi metinde verilen bu bilgiyi destekler niteliktedir?

- A) Sosyal bilgiler dersi doğayı koruma bilinci kazanmamıza katkı sağlar.
- B) Sosyal bilgiler dersi millî kültürümüzün korunmasını ve gelecek kuşaklara aktarılmasını sağlar.
- C) Sosyal bilgiler dersi bireylerin temel hak ve özgürlüklerini bilmesine ve sorumluluklarını yerine getirmesine yardımcı olur.
- D) Sosyal bilgiler dersi bireylerde tarih sevgisinin oluşmasına katkı yapar.

3. Sosyal bilgiler dersi bizlere bireysel hak ve özgürlüklerimizin neler olduğunu, devletimize karşı görevlerimizi, devlet - millet ilişkisinin nasıl olması gerektiğini, sosyal sorumluluklarımızın neler olduğunu öğretir. Ayrıca bizlere Türk ve dünya tarihinde olan olayları, doğal çevremizi ve insanların bu çevreyle olan ilişkilerini, millî kültürümüzü ve kültürel öğelerimizi tanıtır.

Buna göre sosyal bilgiler dersi gören bir öğrencinin aşağıdaki davranışlardan hangisini yapması beklenemez?

- A) Çevre kirliliğine karşı duyarlı olması
- B) Vatandaşlık görevlerini yerine getirmesi
- C) Kültürel değerlerine sahip çıkması ve bu değerleri yaşatması
- D) Sosyal sorumluluklarını yerine getirmeyenleri cezalandırması

1. ÜNİTE

4. Sosyal bilgiler dersinde öğretmen öğrencilerine etkin vatandaşın tanımını yapmış ve sosyal bilgiler dersinin etkin vatandaş yetiştirmeye katkılarını anlatmıştır. Konuyu anlatırken de aşağıdaki özellikleri tahtaya yazarak öğrencilerin tartışmalarını istemiştir.

- Etkin vatandaş, seçim zamanında oyunu kullanır.
- Etkin vatandaş, kanunlara ve kurallara uyar.
- Etkin vatandaş, sorumluluk bilinciyle hareket eder.
- Etkin vatandaş, üretim yaparak ülke ekonomisine katkıda bulunur.
- Etkin vatandaş, tüm kanun maddelerini ezber bilir.
- Etkin vatandaş, görevlerini yerine getirmeyenleri cezalandırır.

Buna göre aşağıdaki ifadelerinden hangisi doğrudur?

- A) Öğretmen etkin vatandaşın özelliklerini doğru bir şekilde sıralamıştır.
- B) Öğretmen yazdığı son iki maddede hata yapmıştır.
- C) Öğretmen öğrencilerine eksiksiz bilgi vermiştir.
- D) Öğretmen öğrencilerine günlük hayatta kullanamayacağı bilgiler vermiştir.

5. Aşağıdaki tabloda sosyal bilgiler dersi gören bir öğrencinin yapması gereken davranışlar "✓" işareti ile işaretlenecektir.

	Sosyal Bilgiler Dersinde Kazanılması Beklenen Davranışlar	✓
I.	Öğrencinin odasını toplama sorumluluğuna sahip olması	
II.	Ödevlerini zamanında teslim etmesi	
III.	Hatalı bir davranış sergileyen arkadaşını cezalandırması	
IV.	Tarihi ve doğal güzellikleri koruması	
V.	Oynadığı oyunların kurallarını sadece kendisinin belirlemesi	

Bu işaretleme sonucu tabloda kaç tane işaretli cümle olmalıdır?

- A) 2 B) 3 C) 4 D) 5

6. Sosyal bilgiler dersi gören bir öğrenciden;

-
-
-

kazanımlarını benimsemesi beklenir.

Buna göre metinde boş bırakılan yerlere aşağıdakilerden hangisi yazılamaz?

- A) Özgürlüklerin sınırsız olduğunu belirtmesi
- B) Çevre bilincine sahip bir öğrenci olması
- C) İstek ve yeteneklerinin farkına varması
- D) Temel hak ve özgürlüklerinin bilincinde olması

7. Haklarını ve sorumluluklarını bilen ve bunlara göre hareket eden kişiler etkin bir vatandaşdır. Etkin vatandaşın özellikleri arasında;

- Ülke yönetimine katkı sağlar.
- Vergisini düzenli olarak öder.
- Sorumluluk bilinciyle hareket eder.

Metinde verilen özelliklere birer örnek verilecek olursa aşağıdakilerden hangisi dışarıda kalır?

- A) Mahallesindeki çöplerin düzenli toplanmadığından şikayet eden Sancar'ın belediyeye dilekçe ile başvurması
- B) Ezgi'nin yaptığı alışveriş sonrası satıcıdan fiş veya faturasını talep etmesi
- C) Murat'ın seçim zamanı geldiğinde oy kullanmak için sandık başına gitmesi
- D) Esra'nın yaşadığı ildeki tarihî yapıları ziyaret ederek onlar hakkında bilgi toplaması

ABC

TEST

3

BİREY VE TOPLUM

Yeni Okulum - 1

1. İnsanın yaşadığı bir olay sadece kendisini değil, ailesini, akrabalarını, arkadaşlarını ve çevresinde bulunan hiç tanımadığı insanları da etkilemektedir.

Örneğin bir trafik kazası sonunda;

- Kazaya şahit olanlardan bazıları olayın şokuyla korkabilirken bazıları soğukkanlı davranır ve yardıma koşabilir.
- Kaza yapan kişilerin yakınları en kısa zamanda hastaneye ulaşmaya çalışabilir.
- Kazazedelere yardım için yola çıkan sağlık personeli işleri uzadığı için evlerine geç gidebilir.
- Kaza sonucunda kapanan yol nedeniyle işine gidenler iş yerlerine gecikebilir.
- Kaza yapan araçların onarımı için tamirciye götürülmesi gerekebilir.

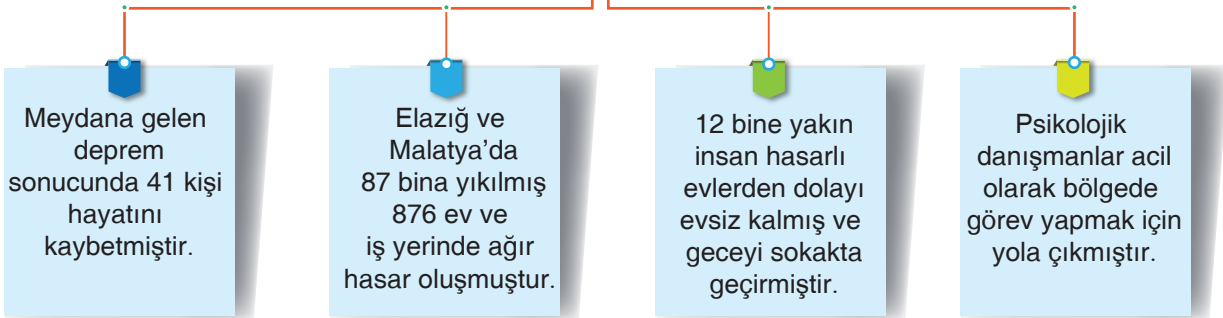
Bu metne göre aşağıdaki yargılardan hangisi doğrudur?

- A) Trafik kazalarından en çok oto tamirhaneleri etkilenir.
B) İnsanlar olaylardan farklı şekillerde etkilenir.
C) Kazalar insanları sadece olumsuz yönde etkiler.
D) Dikkatsizlik kazaların en önemli sebebidir.

Mozaik Yayınları

2.

24 Ocak Cuma akşam saatlerinde Elazığ merkezli 6.8 şiddetinde bir deprem meydana gelmiştir.

Bu tabloda aşağıdaki sorulardan hangisinin cevabı yoktur?

- A) Olayın nedenleri nelerdir? B) Olayda kaç kişi hayatını kaybetmiştir?
C) Olayın ekonomik sonuçları nelerdir? D) Olayın sosyal ve psikolojik sonuçları nelerdir?

1. ÜNİTE

3.

İnsanların sağlık sorunları nedeniyle göç etmesi azalır.

Resmen açıldı!
BURSA ŞEHİR HASTANESİ

Hastaları taşımak için yeni toplu taşıma sistemi devreye sokulur.

Hastane çevresinde yeni iş yerleri açılır.

Bu görselden hareketle;

- I. Her olay sadece bir nedene bağlı olarak gelişir.
- II. Bir olay insanları farklı şekillerde etkileyebilir.
- III. Olayların birden fazla sonucu olabilir.

genellemelerinden hangileri yapılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

4. Bir bölgede yaşanan olaylar sadece o olayı yaşayan kişileri değil, ailesini, akrabalarını, arkadaşlarını, çevresindeki insanları hatta tüm insanlığı bile etkileyebilir.

Buna göre aşağıdaki olaylardan hangisi diğerlerine göre daha geniş bir etki alanına sahiptir?

Sel

Deprem

Kuraklık

Küresel ısınma

ABC

TEST

4

BİREY VE TOPLUM

Yeni Okulum – 2

1. 5. sınıf sosyal bilgiler dersinde doğal afetler konusu işlenirken öğretmen aşağıdaki görseli kullanarak konuyu anlatmıştır.

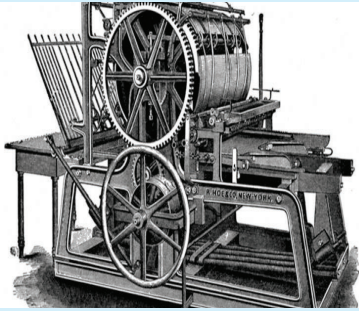

Bu görselden hareketle aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

- A) Bazı doğa olaylarının birden çok nedeni olabilmektedir.
B) Olayların nedenleri her zaman sonuçlarından daha önemlidir.
C) Öğretmen konu anlatımında erozyonun farklı nedenlerine değinmiştir.
D) Öğretmen konuyu anlatırken olayların çok boyutluluğundan yararlanmıştır.

Mozaik Yayınları

2.

Matbaa ilk olarak Çinliler tarafından kullanılmıştır. Daha sonra Çinlilerden öğrendikleri matbaayı Müslümanlar kullanmaya başlamışlardır. Modern matbaa ise 1450 yılında Alman bilim adamı Johann Gutenberg tarafından icat edilmiştir. Matbaa kısa sürede Avrupa'ya yayılmıştır. Matbaanın kullanımının artmasıyla birlikte daha fazla kitap basılmaya başlanmış berabere kitap fiyatları ucuzlamıştır. Bu gelişmeleri takiben Avrupa'da okur yazarlık oranı hızla artmıştır. Okur - yazarlık oranının artmasıyla Avrupa'da bilim ve kültür alanında ilerlemeler yaşanmıştır.

Bu metne göre olayların çok boyutluluğuyla ilgili aşağıdaki çıkarımlardan hangisi yapılabilir?

- A) Matbaa 1450 yılından sonra sadece Avrupa'da kullanılmıştır.
B) Matbaanın icadında sadece Çinlilerin katkısı olmuştur.
C) Matbaanın ilk kez kullanılmaya başlandığı tarih 1450 yılıdır.
D) Matbaanın icadının pek çok sonucu ve nedeni olmuştur.

1. ÜNİTE

3.

MOZAIK HABER

www.mozaikyayinlari.com.tr

Yayınlarımız Denemelerimiz Hakkımızda Bize Ulaşın

SON DAKİKA: Seyfe Gölü'nde Kuraklık Tehlikesi

Kırşehir'de bulunan ve İç Anadolu Bölgesi'nin önemli su kaynaklarından biri olan Seyfe Gölü, kuraklık tehlikesi ile karşı karşıya kaldı. Çevrede yaşayanlar, bölgede sulak tarım işiyle uğraşıldığı ve Mucur ilçesine gölden içme suyu temin edildiği için kuraklık yaşadığını söyledi.

Bu gazete haberine göre;

- I. Yaşanan kuraklığın birden fazla nedeni bulunmaktadır.
- II. Yaşanan kuraklığın etkisiyle bölgeden yoğun şekilde göçler yaşanmıştır.
- III. Seyfe Gölü'nün kuruması sadece bölgenin ekonomisine olumsuz etki yapmıştır.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I B) I ve II C) II ve III D) I, II ve III

4. Çin'in Wuhan kentinde başlayan yeni tip Coronavirüs ilk olarak yarasalardan insanlara bulaşmış daha sonra ise insandan insana geçerek Covid-19 hastalığına neden olmuştur. Çin hükümetinin zamanında müdahale edememesi ve gerekli tedbirleri almaması nedeniyle kısa sürede küresel bir salgına dönüşmüştür. Hastalık önce Uzak Doğu ülkelerine, ardından Avrupa kıtasına ve Amerika kıtasına taşınmıştır. Ülkemizde ilk Covid-19 vakası mart ayı içerisinde görülmüştür. Ülkemiz salgınla mücadele edebilmek için önce uçuşları durdurmuş, ardından sağlık sisteminin eksiklerini gidermiştir. 65 yaş üstü ve 20 yaş altı vatandaşlara sokağa çıkma yasağı getirmiştir. Kuaförler, kafeteryalar gibi pek çok iş yeri salgından olumsuz etkilenmiş ve iş yerlerini kapatmak zorunda kalmışlardır.

Bu metne göre ulaşılabilir en genel yargı aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Hastalığın birden fazla sonucu olmuştur.
- B) Covid-19 en büyük etkiyi sağlık sistemine yapmıştır.
- C) Covid-19 sadece 20-65 yaş arası insanları olumsuz etkilemektedir.
- D) Covid-19 hastalığı en büyük etkiyi Çin'de göstermiştir.

ABC

TEST

5

BİREY VE TOPLUM

Hak ve Sorumluluklarımız – 1

1. Eğitim, güvenlik, sağlık, ulaşım gibi ihtiyaçlarımızı tek başımıza sağlamamız zordur. Bu nedenle bu gibi temel ihtiyaçlarımızı karşılamak amacıyla çeşitli kurumlar oluşturulmuştur. Toplumsal yarar sağlamak veya bir ürün üretmek amacıyla oluşturulmuş yapılara kurum adı verilir. Kurumlar, kamu hizmetlerini yürütmek amacıyla devlet tarafından oluşturulmuş resmi örgütlerdir.

Buna göre aşağıdaki mesleklerden hangisinin resmi kurumlarda görev aldığı söylenemez?

A)

Doktor

B)

Futbolcu

C)

Hakim

D)

Polis

Mozaik Yayınları

2. Pelin'in babası Ekrem Bey, bir otomobil şirketinde satış müdürü olarak çalışmaktadır. İş saatlerinde oldukça yoğun çalışan Ekrem Bey akşam evine geldiğinde eşi Gülşah Hanım, kızı Pelin ve oğlu Mert ile akşam yemeği yiyerek günün yorgunluğunu atmaktadır. Pelin yemekten sonra abisi Mert ile odasına çekilip önce ödevlerini yapmakta ve daha sonra çantasını hazırlamaktadır. Ekrem Bey ise işini bahane etmeden çocuklarını ödevleriyle ilgilenmekte ve onlara yardım etmektedir. Daha sonra ise ailecek televizyonda sevdikleri filmleri izlemektedirler.

Bu metne göre Pelin ve aile bireylerinin üstlendikleri roller hakkında;

- I. Ekrem Bey evinde yönetici rolündedir.
- II. Pelin evde kardeş rolündedir.
- III. Aile bireyleri görev ve sorumluluklarını yerine getirmektedir.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

3. Bireyin içinde yaşadığı toplumun bir üyesi olma sürecine sosyalleşme denir. Bu süreçte birey, toplumun kültürel değerlerini öğrenir ve kendine has beceriler edinir. Sabah uyandıığımızda ailemize "günaydın" demek, okula gittiğimizde arkadaşlarımızla selamlaşmak, onların hatırlarını sormak, evden getirdiğimiz yiyeceklerimizle arkadaşlarımızla paylaşmak okulda sosyalleşmeye örnektir.

Buna göre sosyalleşme sürecini tamamlamış bireylerde aşağıdaki beceri ve davranışlardan hangisinin görülmesi beklenemez?

- A) Toplum hayatına daha kolay uyum sağlaması
B) Öz güveninin ve iş birliği yapma becerisinin artması
C) Kendi kararlarını kendi alabilme becerisinin gelişmesi
D) Diğer bireylerle ortak hareket edilme becerisinin azalması

1. ÜNİTE

4. Toplumı oluşturan insanlardan her birine birey denir. Günlük yaşamımızda birey olarak tek başımıza hareket edebileceğimiz gibi katıldığımız gruplarla birlikte de hareket edebiliriz. Ortak bir amaç için bir araya gelen, aralarında etkileşim olan, en az iki kişiden oluşan topluluğa grup denir. Yaşam boyunca içinde bulunduğumuz gruplara ailemiz, arkadaşlarımız ve akrabalarımız örnek olarak verilebilir. Herkes ait olduğu gruba göre farklı roller üstlenebilir. Örneğin aile içinde çocuk, sınıf içinde öğrenci, izci kulübünde başkan olabiliriz.

Aşağıdaki ifadelerden hangisi bu duruma örnek oluşturmaz?

A)	B)	C)	D)
			
Ben bir iş yerinde kasiyerim işten çıktıktan sonra ise bir spor salonunda eğitimlik yapıyorum.	Ben 5. Sınıfta öğrenciyim aynı zamanda okulun tiyatro kulübünde başkan ve oyunumuzda başrol oyuncusuyum.	Ben Beşiktaş Spor Kulübü taraftarıyım. Hafta sonu hiçbir maç kaçırmam.	Ben okulda matematik öğretmeniyim. Okul çıkışı eve geçer eşimle ve çocuğumla vakit geçirmeyi çok severim.

5. Aile, toplumun en küçük birimi olarak kabul edilmektedir. Temel ihtiyaçlarımızı ailemiz yardımıyla karşılarız. Onlar sayesinde bebeklikten çocukluğa, çocukluktan yetişkinliğe geçeriz. Bu nedenle aileyi, içinde yaşadığımız en önemli grup olarak nitelendirilebiliriz. Aile katıldığımız ilk sosyal gruptur. Hayata dair ilk bilgileri onlardan öğreniriz. Bebeklik döneminden itibaren bize ailemiz bakar. Beslenme ve barınma gibi fiziksel ihtiyaçlarımızla birlikte sevgi ve saygı gibi duygusal ihtiyaçlarımızı da ailemiz sayesinde karşılarız. Üzüntü ve sevinçleri onlarla birlikte yaşarız. Ailemiz bizi hayata hazırlar. Birey olarak toplumun bir parçası olmayı öğretir.

Bu metinden hareketle;

- Aile toplumun temel yapı taşıdır.
- Aile temel ihtiyaçlarımızı karşılamamıza yardım eder.
- Ailemiz olmadan yaşamamız imkansızdır.

Çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) I, II ve III

- 6.

Ailemize karşı	: - - - -
Okulumuza karşı	: - - - -
Çevremize karşı	: - - - -

Tablodaki boşluklara verilen alanla ilgili sorumluluklar yazılmak istendiğinde aşağıdakilerden hangisi dışarıda kalır?

- A) Odamızı düzenli tutmak.
B) Derslere düzenli devam etmek ve ödevlerimizi zamanında yapmak.
C) Evimizin bütçesine katkıda bulunmak.
D) Çöplerimizi çöp kutusuna atmak.

ABC

TEST

6

BİREY VE TOPLUM

Hak ve Sorumluluklarımız – 2

1. Merhaba arkadaşlar! Ben Esra. Bende tıpkı sizler gibi ortaokula yeni başladım, 5. Sınıfa gidiyorum. Bu okulda öğrenci olmaktan çok mutluyum. Okuluma hiç devamsızlık yapmadan geliyorum. Fakat geçen hafta çok hastalandım ve okuluma gelemedim. Babam beni hastaneye götürdü. Oradaki doktor benimle çok ilgilendi. Üç gün hastanede yattım ve tedavi gördüm. Hastaneden çıkınca ilaçlarımı almak için eczaneye gittik. Bir sürede doktorun tavsiyelerine uyarak evde dinlendim. Artık iyileştim ve sağlığıma kavuştum. Tekrar okuluma gidebileceğim için çok mutluyum.

Bu metne göre Esra ile ilgili aşağıdaki yorumlardan hangisi yanlıştır?

- A) Esra bir öğrenci rolünde kendisine tanınan eğitim hakkından yararlanmıştıdır.
B) Esra'nın hastanede tedavi görmesi sağlık hakkını kullandığının kanıtıdır.
C) Esra okula devam etmeyerek eğitim hakkından tamamen vazgeçmiştir.
D) Esra kendisine tanınan hakları bilinçli bir şekilde kullanmıştır.

Mozaik Yayınları

2. Yasal veya toplumsal olarak bireylere tanınan yetki ve kazançlara hak denir. Toplum içinde yer aldığımız grup ve kurumlarda üstlendiğimiz rollere bağlı olarak çeşitli haklarımız vardır. Haklarımızı kullanırken yerine getirmemiz gereken görev ve sorumluluklarımız da vardır. Sorumluluk, bireyin yaptığı davranışların sonuçlarını üstlenmesidir. Bireyler, toplum içinde üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirmekle yükümlüdür.

Bu bilgilerden yola çıkarak;

- I. Yeni satın alınan bir ürünün faturasının satıcıdan talep edilmesi,
II. Mahallesindeki çöplerin düzenli toplanmadığından şikayet eden birinin dilekçe ile belediyeye başvurması,
III. Korsan kitap alan birinin kitabın sayfaları eksik çıkınca satıcıyla kavga etmesi

durumlarından hangilerini yaşayan bir bireyin hak ve sorumluluklarının bilincinde hareket ettiği söylenebilir?

- A) Yalnız I
B) I ve II
C) II ve III
D) I, II ve III

3. Aşağıdaki tabloda "grup ve kurumlar" ile ilgili doğru (D) - yanlış (Y) etkinliği verilmiştir.

	Bilgi	D	Y
I.	Aile, hem bir grup hem de kurum özelliği taşır.		
II.	Bir kişi aynı anda sadece bir gruba üye olabilir.		
III.	Kurumlarda çalışma gönüllülük esasına göre yapılır.		
IV.	Kurumlar devletle ilişkili resmi örgütlerdir.		

Bu etkinliğin cevap anahtarı aşağıdakilerden hangisidir?

- A)

D
Y
Y
D

 B)

D
D
Y
Y

 C)

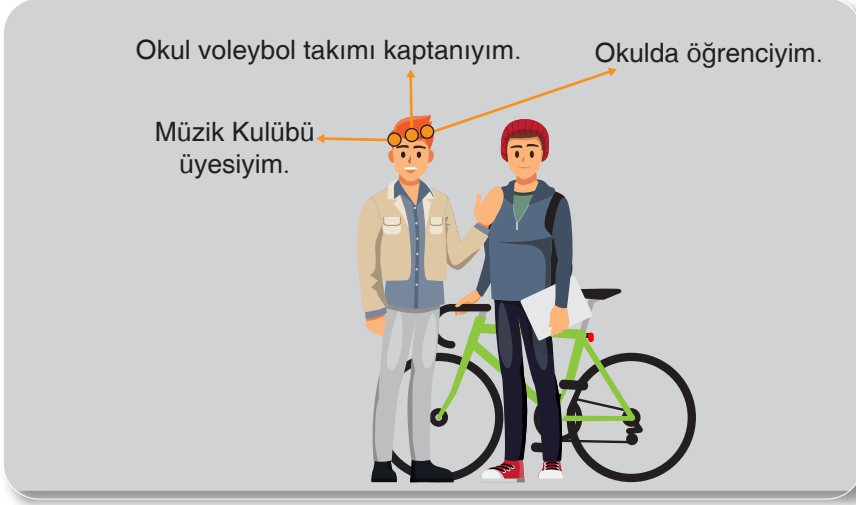
Y
D
Y
D

 D)

D
Y
D
D

1. ÜNİTE

4.

Buna göre aşağıdaki yargılardan hangisine ulaşılabilir?

- A) Birey yaşamı boyunca tek bir gruba üye olabilir.
- B) Birey gruplar içinde pek çok arkadaş edinebilir.
- C) Bireyin bir grup içinde farklı rolleri olabilir.
- D) Bireyin üyesi olduğu grupta sadece tek rolü vardır.

Mozaik Yayınları

5.

I.	Her bireyin doğuştan kazandığı bazı hakları vardır.	
II.	Bireyler üyesi oldukları gruptan ayrılamazlar.	
III.	Aile, bireylerin üye olduğu ilk gruptur.	
IV.	Ortak amacı olan bireyler bir araya gelerek bir grup oluştururlar.	

Bu tablonun tamamen doğru bilgilerden oluşması için hangi cümle değiştirilmelidir?

- A) I.
- B) II.
- C) III.
- D) IV.

6.

Mehmet Ali, bu sene ortaokula başlamıştır. Yeni bir okula ve yeni bir mahalleye taşındıkları için bazı uyum sorunları yaşamaktadır. Bu durum derslerinin de kötü olmasına neden olmuştur. Mehmet Ali, babası Abdullah Bey'e bir söz vermiş ve artık düzenli ders çalışacağını yazılı notlarını yükselteceğini söylemiştir. Buna rağmen bir sonraki gün yazılısı olduğunu bildiği hâlde arkadaşlarıyla futbol oynamaya gitmiş ve yazılıya gerektiği kadar çalışmamıştır. Bunun sonucunda da yine yazılıdan düşük bir not almıştır.

Bu metne göre Mehmet Ali aşağıdakilerden hangisini yerine getirmemiştir?

- A) Hak
- B) Özgürlük
- C) İhtiyaç
- D) Sorumluluk

ABC

TEST

7

BİREY VE TOPLUM

Çocuk Hakları

1. Ülkemizde başlayan koronavirüs salgını nedeniyle örgün eğitime 14 Mart tarihinde ara verilmiştir. Öğrenciler iki haftalık ara tatilin ardından uzaktan eğitim yoluyla eğitimlerine devam etmişlerdir. Milli Eğitim Bakanlığı EBA (Eğitim Bilişim Ağı) üzerinden yarım kalan eğitim faaliyetlerine başlamış ve tüm öğretmenler de gerek EBA gerekse diğer eğitim kanalları üzerinden öğrencilerine ulaşmaya devam etmişlerdir. İnternet imkanı olmayanlar için ise Milli Eğitim Bakanlığı ve TRT işbirliği ile EBA TV oluşturulmuş ve öğrencilerin hizmetine sunulmuştur.

Bu metinde çocuklarla ilgili aşağıdaki haklardan hangisini korumaya yönelik bir uygulamadan söz edilmiştir?

- A) Sağlık B) Eğitim C) Barınma D) İletişim

Mozaik Yayınları

2. Birleşmiş Milletler'e bağlı faaliyet gösteren UNICEF 1951 yılından bu yana dünyadaki ve ülkemizdeki çocukların ve gençlerin haklarını korumak için çalışmaktadır. UNICEF, çocukların eğitim, sağlık, barınma, sosyal koruma ve insanî yardım konularında faaliyet göstermektedir.

Bu metne göre aşağıdakilerden hangisi UNICEF'in faaliyet alanına giren çocuklar arasında yer almaz?

- A) Suriye'den kaçan mülteci çocuklar
B) Elazığ depreminde evleri zarar gören çocuklar
C) Okulda dersleri zayıf olan çocuklar
D) Aşırı yoksulluk çeken ihtiyaç sahibi çocuklar

3. İnsanlar doğdukları andan itibaren korunmaya muhtaçtır. Bizleri hayatın tehlikelerine karşı koruyan ilk kurum ailedir. Bebeklik döneminden itibaren sağlık, beslenme, barınma gibi en temel ihtiyaçları aileden karşılarız. Çocuklar doğdukları andan itibaren bazı haklara sahiptirler. İşte dünya üzerindeki bütün çocukların doğuştan sahip olduğu haklara çocuk hakları denir.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi çocuk haklarıyla ilgili yanlış bir ifadedir?

- A) Her insan 18 yaşına kadar çocuk sayılır.
B) Çocukları ilgilendiren bütün faaliyetlerde çocuğun yararı temel düşüncedir.
C) Her çocuğun kendilerini ilgilendiren konularda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkı vardır.
D) Çocuklar güçlerinin yettiği oranda ekonomik kazanç için bir işte çalıştırılabilirler.

1. ÜNİTE

4. Aşağıda çocuk haklarıyla ilgili bazı kurum ve kuruluşların adları verilmiştir.

I.
Sosyal Hizmetler ve Çocuk
Esirgeme Kurumu

II.
UNICEF

III.
Türkiye Korunmaya Muhtaç
Çocuklar Vakfı

IV.
Geleceğimizin Çocukları Vakfı

Bu kuruluşlardan hangisi diğerlerinden farklı bir grupta değerlendirilebilir?

- A) Türkiye Korunmaya Muhtaç Çocuklar Vakfı
- B) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
- C) UNICEF
- D) Geleceğimizin Çocukları Vakfı

Mozaik Yayınları

5. Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin 12. ve 13. Maddeleri aşağıdaki gibidir.

Çocuk, düşüncesini özgürce açıklama hakkına sahiptir. Bu hak, ülke sınırlarına bağlı olmaksızın, yazılı, sözlü, basılı, sanatsal biçimde veya çocuğun seçeceği başka bir araçla her türlü haber ve düşüncelerinin araştırılması, elde edilmesi ve verilmesi özgürlüğünü içerir. Taraf devletler, görüşlerini oluşturma yeteneğine sahip çocuğun kendini ilgilendiren her konuda görüşlerini serbestçe ifade etme hakkını bu görüşlere çocuğun yaşı ve olgunluk derecesine uygun olarak, gereken özeni göstermek suretiyle tanırlar.

Bu maddelere göre;

- I. Her çocuk duygu ve düşüncelerini sınırsız bir şekilde açıklayabilme özgürlüğüne sahiptir.
- II. Sözleşmeyi imzalayan devletler çocuk haklarını tanırlar.
- III. Çocuklar duygu ve düşüncelerini yazılı, sözlü vb. şekillerde açıklayabilirler.

yargılarından hangilerine ulaşılabilir?

- A) Yalnız I
- B) I ve II
- C) II ve III
- D) I, II ve III

6. Ülkemiz İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi'ni 1949 yılında, Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'yi 1990 yılında imzalamıştır. Çocuk haklarının korunması ve ihlallerin önlenmesi için kamu kurumlarına, sivil toplum örgütlerine ve çocuk haklarına duyarlı insanlara görevler düşmektedir. Ülkemizde devletin çeşitli kurumları, çocuk hakları ihlallerinin önlenmesi adına çeşitli tedbirler almaktadır.

Türkiye'de Çocuk Haklarına Dair Sözleşme'nin uygulama ve takibini gerçekleştiren kurum aşağıdakilerden hangisidir?

- A) Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu
- B) Milli Eğitim Bakanlığı
- C) Sağlık Bakanlığı
- D) UNESCO